

ВИКОРИСТАННЯ КОМПЕТЕНТІСНО ЗОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ У ПРОЦЕСІ ЗАГАЛЬНОПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

УДК 378.091.3

DOI : 10.12958/2227-2747-2021-3(178)-3-12

Алексєєва Оксана Радиславівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,
м. Старобільськ, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-3719-6775>
alekseevaoksana36@gmail.com

Для цитування: Алексєєва О. Р. Використання компетентісно зорієнтованих завдань у процесі загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів. *Освіта та педагогічна наука*. 2021. № 3 (178). С. 3–12.

References (стандарт APA): Alekseeva, O. R. (2021). Vykorystannia kompetentnisno zoriientovanykh zavdan u protsesi zahalnopedahohichnoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv [The Use of Competency-oriented Tasks in the Process of General Pedagogical Training of Future Teachers]. *Osvita ta pedahohichna nauka – Education and Pedagogical Sciences*, 3 (178), 3–12 [in Ukrainian].

Постановка проблеми. Сучасні соціокультурні умови розвитку суспільства, інтенсивні процеси глобалізації та інформатизації усіх сфер життєдіяльності людини зумовлюють нові вимоги до професійної підготовки фахівців різного профілю, яка має орієнтуватися на запити практики, вимоги сучасного соціокультурного середовища. Відповідно, зміст та технології вищої освіти ґрунтуються на чіткому визначенні трудових функцій, компетентностей, якими мають володіти майбутні фахівці та які зумовлюють успішність професійної діяльності в обраній сфері.

У контексті реалізації компетентісної моделі освіти у практиці професійної підготовки майбутніх фахівців використовуються компетентісно зорієнтовані за-

вдання, які розглядаються як компонент і змісту, і технології, і моніторингу якості засвоєння окремих навчальних дисциплін та підготовки майбутніх фахівців у цілому. Компетентність у найзагальнішому розумінні – це сполучення знань, умінь і ставлення до своєї професійної діяльності, здатність вирішувати стратегічні, тактичні й оперативні професійні завдання. Для того, щоб майбутній учитель навчився вирішувати такі завдання, йому потрібно дати можливість у процесі навчання зустрітися з подібними за-

вданнями й спробувати їх вирішити якнайкраще. Отже, одним з шляхів формування професійної компетентності майбутнього педагога є використання в процесі його навчання компетентісно зорієнтованих завдань, тобто завдань, що моделюють професійні ситуації.

Компетентісно зорієнтовані завдання як різновид навчальних завдань займають особливе місце в структурі усіх компонентів загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів – змістового, технологічного, контрольного-оцінного. Такі завдання виступають засобом формування в майбутніх педагогів системи інтегрованих умінь і досвіду практичної діяльності, необхідних для освоєння професійних і загальних компетенцій фахівця. Такі завдання будуються шляхом відбору педагогічних ситуацій, в яких уміння і практичний досвід здобувачів вищої освіти з навчальних дисциплін (освітніх компонентів) є необхідною умовою підготовки до вирішення професійних завдань. Компетентісно зорієнтовані завдання дозволяють сформувати уміння застосовувати накопичені знання в практичній діяльності і повсякденному житті, сприяють ефективній практичній підготовці майбутніх учителів.

Аналіз актуальних досліджень. Теоретичні засади компетентісного підходу як провідної парадигми розвитку освітньої галузі представлено у наукових працях Н. Бібік, І. Драч, І. Зимньої, В. Лугового, О. Пометун, О. Савченко, С. Сисоєвої, А. Хуторського та ін.

Конструювання та особливості використання компетентісно зорієнтованих завдань в освітньому процесі середньої школи досліджували Г. Ключова, Н. Єфремова, І. Попович та ін., у системі вищої освіти – І. Клещева, М. Шингарева, В. Тарликов, О. Шехонін та ін., у процесі професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів – Р. Ахмадулліна, Р. Ва-

ліахметова, Л. Павлова, І. Хом'юк та ін. Як засіб оцінки загальних та професійних компетенцій майбутніх фахівців різного профілю розглядає компетентісно зорієнтовані завдання Д. Махотін.

Теоретико-методичні засади розробки та використання компетентісно зорієнтованих завдань з природничо-математичних дисциплін досліджував М. Бирка, інформатики – Н. Морзе, О. Кузьмінська, української мови та літератури – О. Горошкіна, Л. Попова, С.Ревчук, географії – Л. Вішнікіна, І. Діброва.

Мета статті – визначити сутність та особливості компетентісно зорієнтованих завдань як засобу загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів.

Методологія та методи дослідження. Дослідження здійснювалося на основі наукових положень компетентісного, діяльнісного, особистісно зорієнтованого підходів, методів аналізу наукової літератури, систематизації та узагальнення для визначення сутності та особливостей проектування та використання компетентісно зорієнтованих завдань у процесі загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів.

Виклад основного матеріалу.

Сутнісні ознаки компетентісного підходу у сучасній освіті представлено у наукових розвідках таких вітчизняних та зарубіжних дослідників, як Н. Бібік, В. Болотов, І. Драч, І. Зимня, В. Луговий, О. Овчарук, Л. Хоружа та ін. Компетентісний підхід до підготовки педагогів у зарубіжних країнах досліджували Н. Авшенюк, Т. Десятов, Л. Дяченко, О. Локшина, Н. Постригач, Л. Пуховська, О. Сулима.

Компетентісний підхід розглядається як методологічний підхід, згідно якого визначення цілей, змісту, організація освітнього процесу та оцінка його результатів здійснюється на основі компетентностей, які формуються в учнів (здобувачів вищої освіти). Відповідно, компетентність потлумачується,

як «динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність» (Національний освітньо-науковий глосарій, 2018, с. 43). Загально визнаною є структура компетентності, що включає такі складники: когнітивний (знання), діяльнісний (уміння, готовність до здійснення певної діяльності), особистісний (певні ціннісні орієнтації, мотиваційний компонент, самостійність, волевільні якості, поведінкові уміння в конкретній ситуації).

Компетентнісно зорієнтовані завдання (компетентнісні завдання) у науковій літературі розглядаються як:

- спеціально створена дидактична конструкція, що використовується з метою формування і перевірки рівня предметних, міжпредметних і ключових компетентностей (Фасоля, 2014, с. 15);

- інтегративні дидактичні одиниці змісту, технології та моніторингу якості підготовки студентів, які орієнтовані не лише на засвоєння знань, але і вироблення умінь їх самостійно здобувати та активно використовувати для розв'язування актуальних завдань у конкретних умовах з передбачуваними наслідками (Павлова, Романюк, 2016);

- інтегративна дидактична одиниця змісту, технології та моніторингу якості підготовки бакалаврів у навчальному процесі ВНЗ, що забезпечує ефективність формування в студентів професійних компетенцій; відображена у свідомості студента та об'єктивована у знаковій моделі проблемна ситуація, що відповідає певному виду професійної діяльності та компетенції випускника (Шингарева, 2012, с. 7-8);

- інтегративна дидактична одиниця змісту, технології та моніторингу якості підготовки тих, хто навчається, що організує навчально-пізнавальну, дослідниць-

ку, проектну діяльність тих, хто навчається, а не відтворення ними інформації або окремих дій (Компетентностно-орієнтовані завдання, 2014, с. 21).

Таким чином, компетентнісно зорієнтовані завдання характеризуються такими *ознаками*: контекст, актуальність та практична значущість тематики, діяльнісний характер, визначення видів діяльності, які мають бути відпрацьовані у процесі виконання завдання, спрямованість на дослідницькі уміння та навички, зокрема уміння працювати з інформацією.

Характерними особливостями компетентнісно зорієнтованих завдань в освітньому процесі ЗВО є такі: 1) професійна спрямованість (моделюють майбутню професійну діяльність в умовах освітнього процесу); 2) проблемність (умова завдання містить в собі проблему (навчальну або навчально-професійну); 3) нестандартність формулювання завдання (можуть мати обмежені або надлишкові дані, а також припускають альтернативні варіанти рішення); 4) навчально-пізнавальна спрямованість (мета вирішення таких завдань полягає в освоєнні нового знання, уміння, способу діяльності, які значущі для здобувачів вищої освіти (в пізнавальному, професійному, особистісному та інших аспектах); 5) відповідність змісту завдання майбутній професійній діяльності (завдання повинне описувати деяку ситуацію (сюжет), що враховує контекст майбутньої професійної діяльності).

Компетентнісно зорієнтоване завдання має таку структуру: стимул, задачне формулювання, джерело інформації, бланк для виконання завдання, інструмент перевірки. З урахуванням позицій сучасних науковців сутнісні ознаки складників компетентнісно зорієнтованого завдання можна визначити таким чином:

- *стимул* у компетентнісно зорієнтованому завданні – проблемна ситуація,

яка занурює в контекст завдання і мотивує на його виконання. Стимул повинен бути лаконічним, не відволікати від змісту завдання, може бути пред'явлений у різних формах (текст, малюнок, проблемне питання);

- *задачне формулювання* вказує на діяльність або результат, який має продемонструвати студент у процесі виконання завдання. Таке формулювання має бути конкретним, урахувати рівень підготовки студентів, співвідноситися із критеріями оцінки завдання;

- *джерело інформації* містить інформацію, необхідну для виконання завдання. Така інформація (комплект документів, ресурсів) має бути необхідною та достатньою для успішної діяльності студентів, відповідати віку, профілю навчання тощо. На одному джерелі (наборі джерел) може будуватися декілька завдань. Джерелами інформації можуть служити текст (науковий, навчальний, публіцистичний, художній), таблиця, статистичні дані, графічні зображення, ілюстрація і т.п. Інформація може бути представлена як у самому завданні, так й у вигляді вказівки на сторінки джерела, адресу сайту;

- *бланк відповідей* – це форма пред'явлення студентами результату своєї діяльності щодо виконання завдання. Бланк завдання потрібен у тому випадку, якщо завдання передбачає структуровану відповідь та має фіксуватися спеціальним чином;

- *інструмент перевірки* передбачає визначення способу перевірки завдання та критерії його оцінювання. Інструментом перевірки може бути: *ключ* – еталон результату виконання завдання закритого типу; *модельна відповідь* – перелік вірогідних вірних і частково вірних відповідей для завдання відкритого типу із заданою структурою відповіді. Критерії оцінювання описують зміст і формат відповіді та відповідну кількість балів.

У педагогічній літературі представлено різні підходи до типології компетентнісно зорієнтованих завдань.

З урахуванням *ієрархії компетентностей, що формуються*, виокремлюють такі завдання:

«1. Предметні. Умову такого завдання складає предметна ситуація. Для вирішення такого завдання необхідно провести аналіз, сконструювати спосіб вирішення на основі встановлення і використання предметного змісту, що вивчається у рамках різних розділів однієї дисципліни.

2. Міжпредметні. У такому завданні в умові описується ситуація мовою однієї з предметних галузей з явним або неявним використанням мови іншої предметної галузі. Відповідно, для вирішення вимагається використовувати знання з декількох дисциплін.

3. Практичні. Умова містить практичну ситуацію, для вирішення якої треба застосувати знання з різних предметних галузей, а також знання, набуті студентами на практиці, в повсякденному досвіді (Компетентностно-орієнтовані завдання, 2014, с. 22).

Відповідно до завдань загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів доцільно враховувати позиції М. Шингаревої, яка пропонує таку типологію компетентнісно зорієнтованих завдань:

- *за місцем в ієрархії компетентностей, що формуються*: предметні, предметно-циклові (міждисциплінарні), професійні;

- *за змістом*: завдання, що вирішуються на основі інтеграції змісту однієї дисципліни; завдання, що вирішуються на основі інтеграції змісту двох і більше дисциплін одного циклу; завдання, що вирішуються на основі інтеграції змісту дисциплін різних циклів;

- *за цільовим призначенням*: адаптивно-орієнтовні, формувальні, інтегруючі, контрольно-корегувальні, оцінно-результативні (критеріальні);

- за числом студентів, залучених у процес: індивідуальні, індивідуально-групові, колективні;
- за формою організації навчання: завдання для вирішення на лекціях, семінарах, лабораторно-практичних і практичних заняттях, заліках та іспитах, а також завдання для вирішення в період практики;
- за характером навчально-пізнавальної діяльності студентів: репродук-

тивні, продуктивні, творчі завдання (Шингарева, 2012, с. 15).

Компетентнісно зорієнтовані завдання виконують такі функції: гностична, предметно-діяльнісна, виховна, аксіологічна, креативна, мотиваційно-стимулювальна, контрольно-оцінна.

Узагальнені характеристики компетентнісно зорієнтованих завдань представлено на Рис 1.

Рис. 1. Концепт-карта «Компетентнісно зорієнтоване завдання»

Згідно професійного стандарту «мета професійної діяльності вчителя полягає в організації навчання та виховання учнів під час здобуття ними повної загальної середньої освіти шляхом формування у них ключових компетентностей і світогляду на основі загальнолюдських і національних цінностей, а також розвитку інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, необхідних для успішної самореалізації та продовження навчання» (Професійний стандарт, 2020). Вирішення поставленого завдання забезпечується загальними та професійними компетентностями вчителя. До загальних компетентностей віднесено громадянську, соціальну, культурну, лідерську та підприємницьку компетентності. До професійних компетентностей відповідно до зазначеного стандарту віднесено такі компетентності:

мовно-комунікативна; предметно-методична; інформаційно-цифрова; психологічна; емоційно-етична; компетентність педагогічного партнерства; інклюзивна; здоров'язбережувальна; проєктувальна; прогностична; організаційна; оцінювально-аналітична; інноваційна; здатність до навчання упродовж життя; рефлексивна.

Відзначені види компетентностей по суті визначають компетентнісну модель майбутнього вчителя, яка має реалізовуватися як у змісті, так й у відповідних технологіях підготовки майбутніх фахівців сфери освіти. У процесі загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів саме компетентнісно зорієнтовані завдання будуються на актуальному матеріалі сфери освіти, спрямовані на моделювання практичних професійно-педагогічних ситуацій в умовах неви-

значеності, багатомірності педагогічної діяльності. Виконання завдань передбачає, *по-перше*, використання різних узагальнених способів діяльності, насамперед мисленневих (аналіз, синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення тощо), *по-друге*, усвідомлення варіативності результатів педагогічних дій у складних ситуаціях освітнього процесу, *по-третє*, сполучення колективних та індивідуальних форм виконання, включення у діалогічні форми взаємодії суб'єктів освітнього процесу, *по-четверте*, рефлексивне узагальнення процесу та результату виконання завдання.

Отже, проектування та впровадження компетентнісно зорієнтованих завдань у загальнопедагогічній підготовці майбутніх учителів доцільно здійснювати з урахуванням специфіки трудових функцій, загальних та професійних компетентностей, які відображені у відповідному стандарті (Професійний стандарт, 2020). Алгоритм конструювання компетентнісно орієнтованих завдань у вищій освіті передбачає такі кроки (Компетентностно-ориентированные задания, 2014):

1. Визначення аспекту (-ів) компетентності, що підлягає формуванню або оцінці.
2. Розробка завдання на основі обраного аспекту.
3. Пошук джерел, що дозволяють реалізувати заплановану діяльність.
4. Формування мотивів і стимулів.
5. Створення ключів або модельних відповідей, шкал, бланків та інструкцій до пред'явлення результату вирішення задачі.
6. Самоекспертиза завдання

У процесі загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів необхідно врахувати, що формулювання компетентнісно зорієнтованого завдання повинно мати для здобувачів не тільки пізнавальну, професійну значущість, але й загальнокультурну та соціальну. Крім того, важливо підкреслити, що мета таких завдань

пов'язана не тільки із присвоєнням нового знання, способу діяльності, а й з можливостями переносу набутих умінь та навичок в інші ситуації та предметні галузі, формуванням загальних та фахових компетентностей, які необхідні сучасному конкурентоздатному педагогу.

При конструюванні компетентнісно зорієнтованих завдань, зокрема задачного формулювання, доцільно використовувати *таксономію цілей пізнавальної діяльності Б. Блума*, які безпосередньо залежать від ієрархії розумових процесів, як-от запам'ятовування (*remembering*), розуміння (*understanding*), застосування (*application*), аналіз (*analysis*), синтез (*synthesis*) та оцінка (*evaluation*). Кожному з цих рівнів за допомогою певних дієслів може пропонуватися набір завдань (Таксономія Блума): здобуття знань (інформації) – визначте, складіть список, знайдіть, назвіть, зафіксуйте і т.п.; розуміння інформації – поясніть, опишіть, оберіть, визначте, проілюструйте тощо; використання, застосування інформації – застосуйте, використайте, продемонструйте, поясніть, завершіть, проілюструйте і т.п.; аналіз – визначте ознаки, причини, наслідки; встановіть послідовність, структуруйте, порівняйте, зіставте і т.п.; синтез – згрупуйте, складіть, розробіть, сформулюйте, об'єднайте, встановіть, замініть та ін.; оцінювання – порівняйте, доведіть, обґрунтуйте, оцініть, порекомендуйте і т.п.

Наведемо приклади компетентнісно зорієнтованих завдань, які можуть бути використані у процесі роботи за курсом «Педагогіка» (перший рівень вищої освіти – бакалаврат). Важливо відзначити, що завдання спрямовані на формування різних видів фахової компетентності (предметно-методичної, інформаційно-цифрової і т.д.). У процесі виконання завдань особлива увага привернена до формування навичок роботи з текстом, понятійним апаратом, розвитку організаторських та акторських здібностей тощо.

Завдання 1. *Стимул* – проблемна ситуація «Олена прийшла з школи і сказала з гордістю своїй молодшій сестричці: «Я – особистість». Катя у відповідь теж заявила, наслідуючи старшу сестру: «Я теж особистість». Олена поглянула і відповіла: «Ні, ти більше схожа на маленьку мавпочку». Хто ж із сестричок правий?»

Задачне формулювання: 1) Наведіть визначення поняття «особистість». Виокремити ключові характеристики особистості. 2) Визначте, які уміння і навички повинна освоїти людина, щоб стати особистістю. Наведіть приклади. 3) Наведіть приклади історичних осіб (політичних діячів, письменників, учених – по 2 прізвища), вкажіть їх досягнення і заслуги.

Джерело інформації – матеріал навчальних посібників з педагогіки (тема «Закономірності розвитку особистості»).

Критерії відповіді: 1) Особистість – це індивід, який засвоїв у процесі соціалізації традиції та систему ціннісних орієнтацій, вироблених людством. Особистість здатна до самостійної перетворювальної діяльності, визначається мірою засвоєння суспільного досвіду, з одного боку, і мірою посилюючого внеску в скарбницю матеріальних і духовних цінностей – з іншого (І. Зайченко). 2) Уміння та навички – мовлення; моторика рук; інтелектуальні навички; соціокультурні навички. Критерій оцінювання 2-го завдання: 5 балів – представлено вірно навички й уміння, наведені усі приклади; 4 бали – виписано вірно всі навички й уміння, немає 1-2 прикладів; 3 бали – є неточності в записі, немає 2-3 прикладів. Критерій оцінювання 3-го завдання: 5 балів – наведено всі 6 прикладів та більше, вказано досягнення; 4 бали – наведено 5-4 прикладів, вказано не всі досягнення; 3 бали – наведено 3 приклади, вказано менш як половина досягнень.

Завдання 2. *Стимул* – проблемна ситуація «Ваші однокурсники працювали у міжнародному юнацькому таборі. Вони розповіли про ті непорозуміння, які виникли внаслідок нерозуміння мови невербального спілкування, зокрема із дітьми з Болгарії».

Задачне формулювання: 1) Складіть кластер «Невербальні засоби спілкування». 2) Складіть визначення поняття «хронотип». 3) Представте групою один із запропонованих хронотипів: «зустріч вчителя з батьками учня, який постійно порушує дисципліну», «туристична група школярів», «учні в очікуванні результатів контрольної роботи».

Джерело інформації – рекомендована література з теми «Культура невербального спілкування вчителя».

Критерії відповіді: 1) Кластер повинне включати такі елементи: система знаків оптико-кінетичної системи (жести, міміка, пантоміміка); паралінгвістична система (якість голосу, діапазон, тональність); екстралінгвістична система (паузи мовлення, вкраплення (покашлювання, сміх, плач), темп мовлення), простір і час. 2) Специфічні набори просторових і часових характеристик комунікативних ситуацій називається хронотипом. 3) Критерії оцінювання завдання: артистичність та природність – 1 бал, розгорнутий діалог – від 1 до 2 балів; організованість – від 1 до 2 балів

У процесі роботи за освітнім компонентом «Педагогіка» використовуються також компетентнісно зорієнтовані завдання, які не містять усі структурні елементи класичного завдання означеного типу. Так, наприклад, пропонуємо наступне завдання: Для реалізації діяльнісного підходу педагогу необхідно орієнтуватися на самооцінку школярів, яка істотним чином впливає на результати навчальної діяльності. Класифікуйте наступні прояви самооцінки школярів: адекватна самооцінка; неадекватна самооцінка (занижена, завищена):

1. Замкнений, тримається відособлено,

уникає контакту з однолітками.

2. Відчуває зневажливе ставлення з боку однокласників.

3. Виявляє зневажливе ставлення до однокласників.

4. Боязкий, занадто уразливий.

5. Бадьорий, активний, майже завжди перебуває у хорошому настрої.

6. Переживає з приводу своєї стійко слабкої успішності.

7. Відчуває велике задоволення від лестощів на свою адресу.

8. Урівноважений, швидко пристосовується до нових умов.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Реалізація завдань компетентнісного підходу у процесі загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів передбачає проектування та використання компетентнісно зорієнтованих завдань, які забезпечують орієнтацію на особистісну значущість результату навчально-пізнавальної діяльності, використання предметних, міжпредметних знань, різних форм надання інформації, креативного підходу до аналізу та вирішення завдань. У процесі професійної підготовки майбутні учителі мають набутти системних знань щодо сутності та типології компетентнісно зорієнтованих завдань, технологій конструювання та використання таких завдань в освітньому процесі закладів різного типу.

Перспективи подальших досліджень пов'язані із теоретико-методичними засадами розробки та впровадження компетентнісно зорієнтованих тестових завдань як елементу контролю та самоконтролю успішності професійної підготовки майбутніх учителів.

Література

Драч І. І. Компетентнісно орієнтовані завдання як важливий чинник формування професійної компетентності майбутніх фахівців. *Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка*. Серія : Педагогіка. 2015. № 5. С. 69–74.

Компетентностно-ориентированные задания в системе высшего образования / А. А. Шехонин, В. А. Тарлыков, И. В. Клещева и др. Санкт-Петербург : НИУ ИТМО, 2014. 98 с.

Національний освітньо-науковий глосарій. Київ : ТОВ «КОНВі ПРІНТ», 2018. 524 с.

Павлова Н. С., Романюк А. А. Компетентнісно-орієнтовані завдання у професійній підготовці вчителів інформа-

тики початкової школи. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. Серія: Педагогічні науки. 2016. Вип. 135. С. 120–123.

Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» (затверджено наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України 23.12.2020 р. № 2736). URL : <https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profstandart-vchitelya-pochatkovih-klasiv-vchitelya-zakladu-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i-vchitelya-z-pochatkovoyi-osviti>

Таксономія Блума. URL : https://kegt.rshu.edu.ua/images/dustan/2020/ja_03.pdf.

Хом'юк І. Використання компетентнісно орієнтованих завдань в процесі викладання дисципліни «Технології навчання освітньої галузі «Математика». *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. 2019. Вип. 2 (65). С. 329–334.

Фасоля А. Компетентнісно зорієнтовані завдання: новація? Імітація? *Українська література в загальноосвітній школі*. 2014. № 5. С. 14–20.

Шингарева М. В. Проектирование компетентностно-ориентированных задач по учебным дисциплинам вуза : автореф. дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.08. Москва, 2012. 22 с.

References

Drach, I. I. (2015). Kompetentnisno oriientovani zavdannia yak vazhlyvyi chynnyk formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv [Competently oriented tasks as an important factor in the formation of professional competence of future professionals]. *Naukovyi visnyk Kremenetskoj oblasnoi humanitarno-pedahohichnoi akademii im. Tarasa Shevchenka*. Serii: Pedahohika –

Scientific herald of the Kremenets Regional Taras Shevchenko Humanities and Pedagogical Academy. Series: Pedagogy, 5, 69–74 [in Ukrainian].

Kompetentnostno-oryentirovannue zadaniya v sisteme vussheho obrazovaniya [Competence-oriented tasks in the system of higher education]. (2014). Saint-Peterburg : NIU ITMO [in Russian].

Natsionalnyi osvitho-naukovyi hlosarii [National Educational and Scientific Glossary]. (2018). Kyiv : TOV «KONVi PRINT» [in Ukrainian].

Pavlova, N. S., & Romaniuk, A. A. (2016). Kompetentnisno-oriientovani zavdannya u profesiinii pidhotovtsi vchyteliv informatyky pochatkovoii shkoly [Competence-oriented tasks in the training of Informatics teachers in primary schools]. *Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Seriya: Pedahohichni nauky – Bulletin of Chernihiv National Pedagogical University. Series: Pedagogical sciences, 135, 120–123* [in Ukrainian].

Profesiinyi standart za profesiiamy «Vchytel zakladu zahalnoi serednoi osvity», «Vchytel pochatkovykh klasiv zakladu zahalnoi serednoi osvity», «Vchytel z pochatkovoii osvity (z diplomom molodshoho spetsialista)» [Professional standard under the profession «Teacher of the institution of general secondary education», «Teacher of elementary classes of the institution of general secondary education», «Teacher of elementary education (with a diploma of a junior specialist)». (2020). Retrieved from <https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profstandart-vchitelya-po> [in Ukrainian].

Taksonomiia Bluma [Bloom's Taxonomy]. Retrieved from https://kegt.rshu.edu.ua/images/dustan/2020/ja_03.pdf [in Ukrainian].

Khomyuk, I. (2019). Vykorystannia kompetentnisno oriientovanykh zavdan v protsesi vykladannia dystsypliny «Tekhnolohii

navchannia osvithoi haluzi «Matematyka» [Using of the competency oriented tasks in the teaching of discipline «Technologies of teaching in the educational field of mathematics»]. *Naukovyi visnyk Mykolaivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. O. Sukhomlynskoho – Scientific herald of V. O. Sukhomlynskyi National University of Mykolaiv, 2 (65), 329–334* [in Ukrainian].

Fasolia, A. (2014). Kompetentnisno zoriientovani zavdannya: novatsiia? Imitatsiia? [Competence-oriented tasks: innovation? Imitation?]. *Ukrainska literatura v zahalno-osvithnii shkoli – Ukrainian literature in a secondary school, 5, 14–20* [in Ukrainian].

Shingareva, M. V. (2012). Proektirovanie kompetentnostno-oriientirovanykh zadach po uchebnym disciplinam vuza [Designing competency-oriented tasks in the academic disciplines of the university]. *Extended abstract of candidate's thesis. Moscow* [in Russian].

***

Алексеева О. Р. Використання компетентнісно зорієнтованих завдань у процесі загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів

У статті представлено сутнісні ознаки компетентнісного підходу як теоретичного підґрунтя для розробки та упровадження в процес загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів компетентнісно орієнтованих завдань. Згідно професійного стандарту схарактеризовано трудові функції та відповідні професійні компетентності (мовно-комунікативна, предметно-методична, інформаційно-цифрова, емоційно-етична, компетентність педагогічного партнерства, прогностична, організаційна та ін.), що складають основу професіоналізму сучасного вчителя.

Визначено сутність, функції, специфічні ознаки, типологію та структуру компетентнісно зорієнтованих завдань, особливості їх розробки з урахуванням таксономії Б. Блума. Розкрито переваги використання компетентнісно зорієнтованих завдань у

процесі загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів. З урахуванням трудових функцій та професійних компетентностей сучасного вчителя представлено приклади компетентнісно зорієнтованих завдань у межах освітніх компонентів загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів.

Ключові слова: компетентнісний підхід, трудові функції вчителя, професійні компетентності сучасного вчителя, майбутні учителі, загальнопедагогічна підготовка, компетентнісно зорієнтовані завдання, таксономія Блума.

Алексеева О. Р. Использование компетентностно ориентированных заданий в процессе общепедагогической подготовки будущих учителей

В статье представлены существенные признаки компетентностного подхода как теоретической основы для разработки и внедрения в процесс общепедагогической подготовки будущих учителей компетентно ориентированных задач. Согласно профессиональному стандарту охарактеризованы трудовые функции и соответствующие профессиональные компетентности (языково-коммуникативная, предметно-методическая, информационно-цифровая, эмоционально-нравственная, компетентность педагогического партнерства, прогностическая, организационная и др.), составляющие основу профессионализма современного учителя.

Определены сущность, функции, специфические признаки, типологию и структуру компетентно ориентированных задач, особенности их разработки на основе таксономии Б. Блума. Раскрыты преимущества использования компетентно ориентированных задач в процессе общепедагогической подготовки будущих учителей. С учетом трудовых функций и профессиональных компетентнос-

тей современного учителя представлены примеры компетентностно ориентированных заданий в рамках образовательных компонентов подготовки будущих учителей.

Ключевые слова: будущие учителя, общепедагогическая подготовка, компетентностный подход, компетентностно ориентированные задания, типы компетентностно ориентированных заданий.

Alekseeva O. R. The Use of Competency-oriented Tasks in the Process of General Pedagogical Training of Future Teachers.

The article presents essential features of the competence approach as a theoretical basis for the development and implementation of competence-oriented tasks in the process of general pedagogical training of future teachers. According to the professional standard, labour functions and relevant professional competencies (language and communicative, subject and methodical, information and digital, emotional and ethical, competence of pedagogical partnership, prognostic, organizational, etc.), which form the basis of a modern teacher's professionalism have been characterized.

The essence, functions, specific features, typology and structure of competency-oriented tasks, features of their development based on B. Bloom's taxonomy have been presented. The advantages of using competency-oriented tasks in the process of general pedagogical training of future teachers have been identified. Taking into account the job functions and professional competencies of a modern teacher, examples of competency-oriented tasks within the educational components of general pedagogical training of future teachers have been presented.

Keywords: competence approach, job functions of a teacher, professional competencies of a modern teacher, future teachers, general pedagogical training, competence-oriented tasks, Bloom's taxonomy.